

Peripècies musicals menorquines

HISTÒRIA D'UN PIANO (O DOS) I D'UN PIANISTA, RAMON COLL

Antoni Tudurí
Secció de
Genealogia de
l'Ateneu de Maó

Afortunadament, ja fa anys que a Menorca la proposta musical estiuenca és molt - potser massa - extensa i bona. He dit massa pel fet que a l'estiu hi ha vegades que es programen sessions musicals a la mateixa hora a diferents pobles (perdó, he volgut dir ciutats, viles, pobles i pedanies i altres indrets més o manco turístics), la qual cosa impedeix assistir a dues activitats simultànies en el temps.

De Maó a Fornells, passant per Alaior, es Mercadal o Ferreries (trajecte de la principal carretera insular) fins a Ciutadella, a més de quan els actes musicals es fan a branques de circulació, com ara Sant Lluís, Sant Climent, es Migjorn, Lluçmaçanes o es Castell, hi ha poca distància quilomètrica, però la coincidència temporal fa impossible l'assistència dels melòmans a les diferents activitats musicals.

Abans he emprat el terme «afortunadament», perquè no sempre ha estat així.

Em sembla evident que Menorca destaca per la seva cultura musical. No en va, a Maó hi ha el teatre d'òpera més antic d'Espanya (1829), bastant anterior a altres com ara el Liceu de Barcelona (1847), el Real de Madrid (1850) i, fins i tot, el Grand Opera House de New York (1868). Cosa molt destacable per a una població d'una petita ciutat menorquina, ubicada al cul del món, amb una població de poc més de 15.000 habitants (l'any 1829) i, especialment, en una època de gran recessió econòmica, just a punt de la gran emigració menorquina a Alger.

Sobre aquests aspectes hi ha moltíssima informació; tothom ha sentit a parlar (o rallar, és clar) de músics menorquins d'alta volada, potser no tant importants com els coneguts per el gran públic però amb una qualitat molt destacable. No citaré noms per no caure en el parany del 'provincialisme', en el seu sentit més pejoratiu. Només caldrà consultar el tom de l'«Enciclopèdia de Menorca», escrita i coordinada per Gabriel Julià i altres obres d'altres autors no menys destacables.

Bé, anant per feina, m'agradarà recordar alguna anècdota del món musical de Menorca, centrat en la persona d'un dels més destacats pianistes espanyols

contemporanis: Ramon Coll.

● **RAMON COLL HUGUET NEIX A MAÓ L'ANY 1941**, fill de Joan Raimundo i Catalina. Raimundo era, per damunt de tot, violinista, encara que es guanyés les garroves en el món del formatge i articles similars. Encara avui es recorda la seva activitat com a 'concertino' de la Simfònica de Maó i les seves actuacions amb diferents grups musicals d'alta qualificació. L'any 1952 Ramon Coll debuta al Teatre Principal de Maó, amb calçons curts, amb la Simfònica de Maó, dirigida pel mestre Taltavull, com diuen ara, a la «tendre edat de 11 anys» amb un concert gens fàcil: «el n° 1» de Beethoven.

Devers 1954 la família emigra (altre vegada la persistent desgràcia de l'emigració) a Palma on Raimundo segueix actuant de primer violí de la Simfònica de Palma,

i fent de botiguer i bon ambaixador de productes menorquins. Sembla evident que només amb la música no es podia mantenir prou dignament una família, ni a Maó ni a Palma.

Ramon comença a aprendre música amb son pare i posteriorment amb Joan 'Juanito' Tudurí i, posteriorment, amb Jaume Mas Porcel. Als 14 anys ja es gradua com a professor de piano al Conservatori de València.

A partir d'aquí, les coses van rodades. Als 18 anys queda en segona posició al concurs internacional Frederic Chopin, a Valldemosa, cosa que li permet guanyar el premi Magda Tagliaferro amb una beca a París, on estudia al Conservatori Nacional açò que en diuen de perfeccionament i virtuosisme, aconseguint un primer premi, tornant a Espanya l'any 1964. No és qüestió de fer el currículum de Ramon Coll

A Maó no va anar així. El piano de l'Ateneu presentava certes mancances, d'una notable importància, com ara que quan el concertista el va provar, no sé si un o dos dels pedals van fer, com es diu vulgarment, 'figa'. És ociós dir que el pianista es va negar, rotundament, a actuar.

I ja tenim l'empasta; sense un piano en condicions acceptables, el pianista es va plantar. Encara que a Ciutadella havia acceptat tocar amb un piano vertical, a Maó la postura va ser definitiva: així no!

I les Joventuts Musicals es van posar -és a dir- a reclamar, un piano com cal per a Maó.

El pianista, amb la millor voluntat de món, va ajudar a triar un 'mitja coa', exactament igual al que tenia a ca seva, per tal de que Maó no tornés a fer un ridícul tant estrepitos. Si la memòria no em traïx, el cost era de 125.000 pessetes, (aproximadament el preu de dos Seat 600, perquè ens fem una idea) que traduït a la moneda actual serien uns 740 euros, euro amunt, euro avall. Consta al butlletí de Joventuts Musicals un interessant article signat per FFB escrit on queda perfectament recollit l'incident i la seva afortunada solució. Podria ser que la primera F fos d'un Francesc, la segona F fos d'un Fèlix i la B fos d'un Bosch, però no ho sé amb total certesa; em podrien denunciar per enfundir o per altre delictes pitjors.

Així va ser que a partir d'aquelles calendes, Menorca va tornar a tenir un piano con Déu mana; més ben dit, dos, atès que a Ciutadella en van prendre bona nota i van solucionar el problema gràcies a un crèdit d'una caixa d'estalvis, previ aval de dos socis de JJ MM, dels que no en tenim identificació suficient.

El problema és que, avui en dia, les opinions sobre les categories i qualitats dels pianos menorquins tornen a ser motiu de discussió. Pel que sembla, i com exemple no exclusiu, a Sant Lluís hi ha hagut una certa confrontació intersectorial pel que fa al cost del piano del centre municipal Albert Camus. Una cosa és no tenir res i una altre és tenir massa. Massa fina la pell, és clar.

Sembla evident que no plou mai a gust de tothom. Què hi farem! Tot sigui per la música, en tant que 'cultura', sense afegitons.

P.S. Article dedicat a Ramon Coll Huguet, fill de Raimundo i Catalina, germà de Joan i Lluís, marit de Lluïsa i compare meu en tant que padrí de la meua filla Cristina.

L'anècdota que us vull descriure té a veure amb la clara decadència de les activitats musical a l'Illa els anys 60

(el podeu trobar a internet), encara que cal ressaltar que va ser catèdràtic del Conservatori Municipal de Barcelona, del Conservatori de Sevilla i del Conservatori del Liceu de Barcelona.

L'anècdota que us vull descriure té a veure amb la clara decadència de les activitats musicals a Menorca els anys 60 del segle passat.

Resulta ser que l'any 1968, Ramon, prou conegut pel públic menorquí, tenia que donar dos recitals a Menorca; un a Ciutadella i l'altre a Maó. En ambdós casos, a cap dels llocs on Joventuts Musicals havia programat l'actuació hi havia cap piano de coa, ni de quarta, ni de mitja ni, molt menys, de coa sencera. Als dos centres els instruments eren d'aquells que es diuen 'verticals'. Es veu que l'alta qualificació musical de l'Illa havia decaigut molt.

A Ciutadella la cosa va anar com va anar, però el recital va arribar a bon port, a pesar de la sensible baixa qualitat de l'instrument; al manco les teclades eren al seu lloc, com també els pedals. La cosa no era per a tirar coets, però se'n va sortir.